

Susi kansallisessa ja kansainvälisessä lainsäädännössä

9.12.2020 Leena Iivonen Luonnonsuojeluliitto Tapiola

Euroopan Neuvoston direktiivi 92/43/ETY

- ▶ Luo raamit kansallisille toimenpiteille
- ▶ Toimeenpanee Bernin sopimusta Euroopan unionin alueella
- ▶ Ei itsessään velvoittava, mutta velvoittaa jäsenvaltiot toimeenpanemaan määräajassa.
- ▶ Lajiliitteet määrittävät sovellettavat artiklat
- ▶ Poronhoitoalue liite V, muu Suomi liite IV

Liite IV - tiukka Suojelu

- ▶ 12 artikla
- ▶ 1 Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa a kohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kiellettävä:
 - ▶ a) kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa;
 - ▶ b) näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana;
 - ▶ c) tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen luonnosta;
 - ▶ d) lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen.
- ▶ 2 Jäsenvaltioiden on kiellettävä näiden lajien luonnosta otettujen yksilöiden hallussapito, kuljetus, kaupan pitäminen tai vaihtaminen ja tarjoaminen myytäväksi tai vaihdettavaksi, lukuun ottamatta niitä yksilöitä, jotka on otettu laillisesti ennen tämän direktiivin täytäntöönpanoa.

Liite IV lajin suojelusta poikkeaminen

- ▶ 16 artikla
- ▶ 1 Jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, jäsenvaltiot voivat poiketa 12, 13 ja 14 artiklan ja 15 artiklan a ja b alakohdan säännöksistä:
 - ▶ a) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi ja luontotyyppien säilyttämiseksi;
 - ▶ b) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta;
 - ▶ c) kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
 - ▶ d) näiden lajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistuttamis-tarkoituksessa ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen;
 - ▶ e) salliakseen tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen liitteessä IV olevien lajien yksilöiden ottamisen ja hallussapidon kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

Susi kansallisessa säädöstössä

- ▶ Direktiivi toimeenpantu riistalajien osalta Metsästyslaissa (28.6.1993/615), muiden lajien osalta Luonnonsuojelulaissa (20.12.1996/1096)
- ▶ Metsästyslaissa sovellettu uudelleen kirjoitusmenetelmää, jolloin säädökset eivät ole täysin yhteneväiset
- ▶ Voidaan soveltaa vähimmäissäätelynä, jolloin kansallinen säädösto voisi olla tiukempi, mutta ei väljempi
- ▶ Ns. Vahinkoperusteinen lupa ML 41a§ 1 mom toimeenpanee artikla 16(1) a-c
- ▶ Ns. Kannanhoidollinen lupa ML 41a§ 3 mom toimeenpanee artikla 16(1) e alakohtaa
- ▶ Rauhoitus mistä poiketaan on säädetty Ml 37§ 3 mom *“Susi, karhu, saukko, ahma, ilves ja kirjohylje ovat aina rauhoitettuja. [\(18.2.2011/159\)](#)”*
- ▶ Direktiivin 12 artikla 2 kohdan mukainen hallussapitokielto toimeenpantu vain vahinkoperusteisen luvan ollessa kyseessä ML 41a§ 2 mom

Kansallisen säädösten problematiikka

- ▶ Koska sanamuodot ja sisällöt poikkeavat toisistaan, soveltamiselle ei tule aukottomasti direktiivin suppeata tulkintasisältöä
- ▶ Eu-tuomioistuin kahdesti todennut direktiivä sovellettavan liian väljästi. (Rikkomusmenettely C-342/05, ennakkoratkaisu C-674/17)
- ▶ Rinnakkaiset menetelmät suojelusta poikkeamiseen
- ▶ Poliislaki (22.7.2011/872) 2 luku 16§ -> puuttuvat lain tai asetuksen tasoiset vaatimukset direktiivin noudattamisesta ja viittaukset direktiiviin
- ▶ Rikoslaki (19.12.1889/39) 4 luku 5§ pakkotila -> mahdollistaa suden tappamisen ilman viranomaisen ennalta tapahtuvaa harkintaa, eikä soveltaminen edellytä direktiivin tulkintasisältöä

Lopuksi

Lainaus Eu-tuomioistuimen ennakkoratkaisusta C-674/17

”Luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan a ja d alakohdassa jäsenvaltiot velvoitetaan toteuttamaan tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa a kohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kieltämään kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa sekä lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen (tuomio 17.4.2018, komissio v. Puola (Białowieżan metsä), C-441/17, EU:C:2018:255, 230 kohta).

Mainitun säännöksen noudattaminen edellyttää jäsenvaltioilta paitsi kattavan lainsäädännön antamista myös konkreettisten ja nimenomaisten suojelutoimien toteuttamista. Samoin tiukka suojelujärjestelmä edellyttää johdonmukaisten ja yhteen sovitettujen ennaltaehkäisytoimien toteuttamista. Tällaisella tiukalla suojelujärjestelmällä on siis voitava tosiasiallisesti välttää luontodirektiivin liitteessä IV olevassa a alakohdassa mainittujen eläinlajien tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa sekä niiden lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen tai hävittäminen”

Linkit

Luontodirektiivi:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:31992L0043&from=LV>

Metsästyslaki:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930615#L5P37>

Poliisilaki:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110872>

Rikoslaki:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>

Eu-tuomioistuimen tuomio C-342/05:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A62005CJ0342>

EU-Tuomioistuimen ennakkoratkaisu C-674/17:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=218935&pageIndex=0&doclang=FI&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=16412642>

Kiitos!